ԱՊՐԻԼԻ 24-Ը՝ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՕՐ

ԹԲԻԼԻՍԻ. ՀՈՒՇ-ԵՐԵԿՈ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ 109-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Միջոցառմանը ներկա էին նաեւ «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրթյանը, Թբիլիսիի Պ.Ադամյանի անվան պետհայդրամայի թատրոնի տնօրեն Լուիզա Խաչատուրյանը, Վրաստանի կրթության նախարարության աշխատակցուհի Կարինե Մանուկյանը, Թբիլիսիի թիվ 104 հանրային դպրոցի տնօրեն Իրինա Ժամկոչյանը, Վրաստանի կառավարության խորհրդարանական քարտուղարի աշխատակազմի աշխատակից Կարեն Եղիազարյանը, ուրիշներ:

Հիշատակի միջոցառմանը ելույթով հանդես եկան Վրաստանում Հայաստանի դեսպան Աշոտ Սմբատյանը, վրաց պատմաբան, պրոֆեսոր Նիկոլոզ Ալեքսիձեն: (Ելույթների տեքստերը՝ ստորեւ):

Միջոցառմանն իրենց բարձր կատարողական արվեստով հանդես եկան Գերմանիայից հատուկ հրավիրված երգչուհի Կարինե Բաբաջանյանը (սոպրանո). թբիլիսցի դաշնակահար Գիորգի Շիոլաշվիլին, Երեւանի Պ. Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցի լարային քառյակը:

Միջոցառման ավարտին, Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Տեր Կիրակոս եպիսկոպոս Դավթյանն իր երախտագիտությունը հայտնեց միջոցառման մասնակից այլազգի հյուրերին:

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ 109-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՎԻՐԱՀԱՅՈՑ ԹԵՄՈՒՄ

Ապրիլի 24-ին աշխարհասփյուռ հայությունը հիշատակեց Հայոց ցեղասպանության 109-րդ տարելիցը: Անմեղ զոհերի ոգեկոչման արարողություններ անցկացրեց նաեւ Համազգային այդ շարժման անկապտելի մասը կազմող վիրահայությունը:

Վրաստանում, մասնավորապես՝ Թբիլիսիում, Հայոց ցեղասպանության 109-րդ տարելիցին նվիրված ավանդական բողոքի գործողությունը եւ ոգեկոչման արարողությունը մեկնարկեց ապրիլի 23-ին, Հավլաբարի Սուրբ Էջմիածին եկեղեցու բակում գտնվող Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված Խաչքարի մոտ՝ խոնարհումով եւ ջահերի երթով:

Ապրիլի 24-ին՝ Հայոց ցեղասպանության մեկուկես միլիոն սրբադասված նահատակների հիշատակի օրը, Վիրահայոց թեմում տեղի ունեցան միջոցառումներ:

Հայ Առաքելական Սուրբ եկեղեցու Վիրահայոց թեմի Սուրբ Գեւորգ առաջնորդանիստ եկեղեցում, թեմական առաջնորդ Տեր Կիրակոս եպիսկոպոս Դավթյանի նախագահությամբ, կատարվեց բարեխոսական կարգ, ոգեկոչվեց Հայոց ցեղասպանության սուրբ նահատակների հիշատակը: Բարեխոսական կարգին ներկա էին Վրաստանի խորհրդարանի անդամներ, Վրաստանում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Աշոտ Սմբատյանը, Վրաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական կորպուսի, Թբիլիսիի հայ համայնքի ներկայացուցիչներ, տարբեր հասարակական կազմակերպությունների անդամներ, մտավորականներ:

Թբիլիսահայերը Հայոց Մեծ Եղեռնի 109-րդ տարելիցի կապակցությամբ Թուրքիայի դեսպանատան մոտ անցկացրին պահանջատիրական ցույց:

Մեծ Եղեռնի 109-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներ անցկացվեցին նաեւ Վրաստանի հայաբնակ բոլոր բնակավայրերում:

ԱՇՈՏ ՍՄԲԱՏՅԱՆ. «ՉՄԵՂԱԴՐԵԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՁ՝ ԱԿՆԿԱԼՈՒՄ ԵՆՔ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄԵՂՔԻ ՃԱՆԱՉՈՒՄ»

Ապրիլի 24-ին մենք՝ աշխարհասփյուռ հայերս, հիշում ենք 1915 թվականին Օսմանյան կայսրությունում տեղի ունեցած Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերին:

Օսմանյան կայսրության հայերի նկատմամբ իրականացված հայրենազրկման եւ բնաջնջման ցեղասպան այս քաղաքականությունը խլել է 1,5 միլիոն մարդու կյանք ու գրեթե վերացրել հայկական ներկայությունը Փոքր Ասիայում:

Այս ծրագրված եւ նախապատրաստված հանցագործության թիրախ հայերը դարձել են միայն մեկ պատճառով՝ որովհետեւ նրանք հայ էին:

Ինձ համար՝ որպես հայ, կան պահեր, երբ խոսքերը բավարար չեն զգացմունքներն արտահայտելու համար: Եվ այսօր այդպիսի օր է:

Տիկնայք եւ պարոնայք: Ոգեկոչման հարյուր իններորդ տարին կարող է ավարտվել, բայց անցյալը մնում է ներկա:

Մենք ոգեկոչում ենք զոհերին, որպեսզի նրանք ու նրանց ճակատագրերը չմոռացվեն:

Մենք ոգեկոչում ենք զոհերին, որպեսզի եւս մեկ անգամ հարգենք նրանց մոռացության չմատնվելու իրավունքը, որպեսզի պատմենք նրանց պատմությունը:

Այո՛, տիկնայք եւ պարոնայք, ձեր ներկայությամբ եւս մեկ անգամ հաստատում եք, որ ոչինչ չի մոռացվել, որ պատմությունը շարունակում է պատմվել, որ ճշմարտությունը տարբերվում է ստից, որպեսզի պատմության ճշմարիտ դասերը փոխանցվեն սերունդներին:

Այսօր, հիշելով մեր զոհերին, մենք ոչ մեկին չենք մեղադրում: Գոյություն չունեն հանցագործ ժողովուրդներ, մեղքի եւ հանցագործության հասկացությունն ինքնին երբեք հավաքական չի լինում, այլ միշտ՝ խիստ անհատական:

Սակայն, չմեղադրելով հանդերձ, զոհերի ժառանգներն իրավունք ունեն ակնկալել պատմական փաստերի, հետեւաբար նաեւ՝ պատմական մեղքի ճանաչում:

Այսօր ապրողներիս՝ մեր բոլորիս պարտքն է հավատարիմ մնալ այն հիմնարար սկզբունքներին, որոնք հարգում եւ պաշտպանում են յուրաքանչյուր անհատի կյանքի իրավունքը եւ մարդու մնացած բոլոր իրավունքները:

Այդ իսկ պատճառով, ես անհասկանալի եմ համարում, եթե չասեմ տարօրինակ, որ մինչ օրս մեր միջավայրում մենք դեռ հանդիպում ենք մարդկանց, կազմակերպությունների, որոնք ոչ միայն չեն ցանկանում սա ընդունել, այլ առավել եւս, փորձում են խուսափել թեմայից:

Թերեւս սա է պատճառը, որ ամիսներ առաջ՝ 2023թ. սեպտեմբերին, մենք ականատեսը եղանք, թե ինչպես 120 հազար մարդ ընդամենը 4 օրերի ընթացքում բռնի տեղահանվեցին իրենց բնօրրանից, իրենց հայրենիքից, Լեռնային Ղարաբաղից: Այո՛, սա հանցա-

(Շարունակությունը՝ 6-րդ էջում)

ՆԻԿՈԼՈԶ ԱԼԵՔՍԻՁԵ. «ՅԱՎՈՔ, ՎՐԱՑԻՆԵՐԻՑ ՔՉԵՐԸ ԳԻՏԵՆ, ԹԵ ԱՅՍ ՕՐԸ ԻՆՉ ՕՐ Է, ԵՎ ԻՆՉ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԻ ԱՅՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ»

Երբ պարոն դեսպանն ինձ առաջարկեց ելույթ ունենալ այսօրվա հիշատակի երեկոյին, ես անվարան համաձայնեցի: Համաձայնեցի ոչ թե նրա համար, որ որեւէ նոր, ավելի յուրահատուկ, առավել պոետիկ ասելիք ունեի Հայոց ցեղասպանության մասին եւ կամ այնպիսի մի բան էի ասելու, որը դեռեւս չէր ասվել ավելի քան մեկ դարի ընթացքում: Պատճառները երկուսն էին. զոհերի հիշատակը հարգելու պարտավորությունից զատ, ես առաջին հերթին համաձայնեցի այն պատճառով, որ իմ կենսագրական եւ մասնագիտական պարտքն եմ համարում վրացիներին ներկայացնել հայ ժողովրդի հին ու նորագույն պատմությունը: Երկրորդ, որովհետեւ կարծում եմ, վրացիների ու հայերի համար միանգամայն տարբերվող դարաշրջան է սկսվում, երբ երկար ժամանակ անց, մեր մեծ ու նվիրական նպատակները միավորվում են: Ուրեմն, ե՞րբ, եթե ոչ այսօր, պետք է խոսենք հիշողության, եւ այս հիշողության վրա հիմնված ներկայի ու ապագայի մասին:

Կյանքիս մեծ մասն անցկացրել եմ հայկական մշակույթով շրջապատված: Երբ փոքր էի, մեր գրադարանի դարակներն առատ էին հայ գրականությամբ, բառարաններով ու պատմություններով: Իսկ հայկական հեքիաթների հայրիկիս վրացերեն թարգմանությունները մանկությանս թանկ հիշողություններից են *(**Խմբ.** Նիկոլոզ Ալեքսիձեն պրոֆեսոր, համալսարանի հայագիտության ամբիոնի վարիչ Զազա Ալեքսիձեի (1935-2023) որդին է):* Ահա այսպես, տարիներ շարունակ դարակներին կողք կողքի շարված, վրացական ու հայկական միջնադարյան գրականությունն անընդհատ աչքի տակ պահելով, գրքերի հատորները տեղաշարժելով եւ ուսումնասիրելով ձեւավորվում էին իմ հետաքրքրությունները: Հետո ինքս պետք է սովորեի գրաբարը եւ իմ ակադեմիական գործունեության ընթացքում աշխատեի բազմաթիվ հայերեն տեքստերի վրա:

Որքան շատ էի ծանոթանում հայկական մշակույթին, այնքան ակնհայտ ու ցայտուն էր դառնում երկու բան՝ այն, թե որքանով միահյուսված է վրացիների ու հայերի պատմությունը ու, միաժամանակ, որքան քիչ է Վրաստանում գիտելիքն ու գնահատումն այս եղբայրական ու հզոր մշակույթի մասին: Սա իր պատճառներն ունի. երկու ազգերի մեջ արմատացած են նեղ ազգայնականությունն ու ազգայնամոլությունը, որը, բացի Ռուսական կայսրությունից, է՛լ ավելի ուժեղ էր մշակվել Խորհրդային Միությունում: Խորհրդային Միությունն արգելում էր մեկ ազգի ներկայացուցչին գրել մեկ այլ ազգի պատմությունը, ինչի արդյունքում, առողջ պատմագրության փոխարեն, երբեմն ստանում էինք վեճեր ու պատմություն, որոնք, մարդասիրական արժեքների փոխարեն, ենթադրում էին պայքար՝ հանուն ազգային շահի: Արդյունքում, միմյանց պատմությանն անտեղյակ լինելու հետ մեկտեղ, կորցրեցինք միմյանց հանդեպ հանդուրժողականությունը եւ միմյանց ցավին ու ողբերգությանը կարեկից դառնալու կարողությունը: Ասվածի օրինակը նաեւ այսօրվա օրն է: Ցավոք, վրացիներից քչերը գիտեն, թե այսօր ի՞նչ օր է, ի՞նչ ենք նշում եւ ի՞նչ նշանակություն ունի այս օրը հայ ժողովրդի համար:

Մինչդեռ դժվար է գտնել երկու նման այլ ազգերի, որոնց ճակատագիրն այսքան սերտ միահյուսվել է դարեդար, ընդ որում՝ այսքան

(Շարունակությունը՝ 6-րդ էջում)

ԱՊՐԻԼԻ 24Ը՝ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՕՐ

ԱՇՈՏ ՍՄԲԱՏՅԱՆ. «ՉՄԵՂԱԴՐԵԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՁ՝ ԱԿՆԿԱԼՈՒՄ ԵՆՔ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՄԵՂՔԻ ՀԱՆԱՉՈՒՄ»

(Սկիզբը՝ 5-րդ էջում)

գործություն էր ոչ միայն այդ մարդկանց, այլ նաեւ մեր բոլորիս կողմից դավանած արժեքների հանդեպ: Իսկ քանի դեռ մենք այդ արժեքները ստորադասենք շահերին, ականատեսը կլինենք նման հանցագործությունների:

Պատմական այս ողբերգությունը հայերին սովորեցրել է նաեւ ավելի ուշադիր լինել այլ ժողովուրդների ճակատագրի նկատմամբ նմանատիպ ողբերգությունների կրկնությունը բացառելու նպատակով: Եվ հենց Հայաստանի Հանրապետության հաջող նախաձեռնությամբ, 2015 թվականի սեպտեմբերին ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեան դեկտեմբերի 9-ը հռչակել է որպես «Ցեղասպանության զոհերի հիշատակի միջազգային օր»:

Տիկնայք եւ պարոնայք: Ոչ ոք չի կարող խլել մեր հիշողությունները, հիշողությունը չի կարող սահմանվել մեկ որոշմամբ կամ հրամանով: Եվ տարակուսելի է, թե ինչի՞ հիման վրա են որոշ անհատներ կամ կառավարություններ իրենց իրավունք վերապահել որեւէ երկրի կամ կազմակերպության պահանջներ ներկայացնել, թե ինչը կարելի է հիշել, իսկ ինչը՝ ոչ:

Չեմ կարծում, որ որեւէ մեկը պետք է վախենա ճշմարտությունից: Առանց ճշմարտության, իրական հաշտեցում չկա: Միայն միասին կարող ենք հաղթահարել այն, ինչ մեզ բաժանել եւ բաժանում է: Միայն միասին մենք կարող ենք լուսավոր ապագա ունենալ այս աշխարհում, որը հավասարապես տրված է մեզ բոլորիս, եւ որի համար բոլորս հավասարապես պատասխանատու ենք:

Հարգելի՝ ներկաներ: Ես հրաժարվում եմ հավատալ, որ պատմությունն է որոշում մեր ճակատագիրը. մենք ենք մեր ճակատագրի տերը, եւ մենք կարող ենք ու պետք է ուղղորդենք մարդկության զարգացման ուղին:

Հավասարապես նաեւ հրաժարվում եմ հավատալ, որ կա որեւէ ուժ, որը կարող է ջնջել մարդկանց ազատության եւ խաղաղության դարավոր երազանքներն ու ձգտումները:

Քանի որ, բարոյականությունն ու խիղճն անգնահատելի եւ անուրանալի արժեքներ են: Սրա համար պետք է պայքարել ամեն օր, այլապես մենք չէինք ստեղծի միջազգային մարդասիրական իրավունք ու դավանի համամարդկային բարոյական արժեքներ, այլապես չէինք հիմնի մարդասիրական կազմակերպություններ եւ, ի վերջո, այլապես այսօր այստեղ չէինք հավաքվի:

Հայ ժողովրդի պատմությունը հաշվվում է հազարամյակներով: Այս պատմության ընթացքում մենք ունեցել ենք հաղթանակներ ու պարտություններ, ձեռքբերումներ եւ կորուստներ, բայց մեր պատմության մեջ կա մի շրջադարձային կետ՝ դա 1915 թվականի ապրիլի 24-ն է:

Այսօրվանից մենք գործ ունենք բոլորովին այլ իրականության հետ: Միլիոնավոր մարդիկ, ովքեր ապրել են իրենց հայրենի հողում եւ ստեղծել հսկայական մշակութային ժառանգություն, ստիպված են եղել ընդմիշտ լքել իրենց հայրենիքը: Նրանց մի զգալի մասը սպանվել է, մյուս մասը փախել՝ մահից խուսափելու համար, եւ ապաստան գտել աշխարհի ամենատարբեր անկյուններում, այդ թվում՝ հենց այստեղ՝ բարեկամ Վրաստանում, ինչի համար իր երախտիքը հետագայում հայտնել է՝ ապրելով եւ արարելով իրեն ապաստան տված եւ արդեն իր նոր տունը դարձած այս երկրում:

Եթե այսօր նայեք Երեւանից ընդամենը 15-20 կիլոմետր դեպի հարավ-արեւմուտք՝ դեպի Թուրքիա, կտեսնեք Եվրոպայի վերջին փակ սահմանը: Հայաստանն անկախություն է ձեռք բերել 1991 թվականին, անցել է 33 տարի, բայց այս սահմանը դեռ փակ է:

Այս օրինակը բերելով՝ ես պարզապես ցավով ու ափսոսանքով ուզում եմ ասել, որ 1915 թվականի ապրիլի 24-ի ստվերն այսօր էլ ամեն օր առկա է մեր իրականության մեջ:

Սա վերաբերում է նաեւ իմ՝ որպես պետության դեսպանի աշխատանքին: Հետեւաբար, կարծում եմ, որ մենք բոլորս պարտավոր ենք միջոցներ ձեռնարկել այս սարսափելի ողբերգությունների հետեւանքները մեղմելու եւ, իհարկե, պարտավոր ենք նաեւ միջոցներ ձեռնարկել նման հանցագործությունները կանխելու համար:

Եվ դրա ամենաարդյունավետ միջոցը պատմության ճանաչումն է:

Քանի որ, եթե մեզ վերջապես չհաջողվի պատմությունից դասեր քաղել, ապա լավ կլինի ապագայի պատմությունը գրել մատիտով, քանի որ դա ավելի հեշտ է «ջնջել»:

Հարգելի՝ ներկաներ, Այսօր մենք բոլորս խոսում ենք մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության մասին, ամեն օր մեջբերում ենք մեզ առաջնորդող հիմնարար արժեքները՝ մարդասիրություն, մարդկային արժանապատվություն, ազատություն, հավասարություն, անվտանգություն, արդարություն:

Կցանկանայի, որ այս արժեքների շարքին ավելացնեինք եւս երեքը.

Առաջինը. Դուք, ձեր երեխաները եւ ձեր երեխաների երեխաները երբեք չպետք է դառնաք հանցագործ:

Երկրորդը. Դուք, ձեր երեխաները եւ ձեր երեխաների երեխաները երբեք չպետք է դառնաք զոհ:

Երրորդը. Դուք, ձեր երեխաները եւ ձեր երեխաների երեխաները երբեք, որեւէ պարագայում չպետք է պասսիվ հանդիսատեսը լինեք զանգվածային սպանությունների, ցեղասպանության եւ այլ հանցագործությունների:

Տիկնայք եւ պարոնայք: Այս մտքով ես գլուխ եմ խոնարհում Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակին:

ՆԻԿՈԼՈՉ ԱԼԵՔՍԻՉԵ. «ՅԱՎՈՔ, ՎՐԱՑԻՆԵՐԻՑ ՔՉԵՐԸ ԳԻՏԵՆ, ԹԵ ԱՅՍ ՕՐԸ Ի՞ՆՉ ՕՐ Է, ԵՎ Ի՞ՆՉ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԻ ԱՅՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ»

(Սկիզբը՝ 5-րդ էջում)

հաստատուն ու, ասել է թե, այսքան հաջորդական, որքան վրաց ու հայ ժողովրդի ճակատագիրը: Անդրկովկասի պատմությունը վրաց ու հայ ժողովրդի պարադոքսալ հարաբերությունների պատմությունն է: Առաջին հայացքից թվում է, թե շարունակաբար մոլորվել ենք աշխարհաքաղաքական նկրտումների մեջ՝ մեկի դաշնակիցը հաճախ մյուսի թշնամին է եղել, եւ հակառակը: Երբ մեկը շարժվում էր դեպի արեւմուտք, մյուսի հայացքն ուղղվում էր դեպի հյուսիս կամ հարավ: Այսպես, ժամանակի ընթացքում ձեւավորվեց անվստահություն, տարակուսանք, շատ դեպքերում միմյանց պատմությունը, ինքնությունը, անցյալն ու ամբողջականությունը համառորեն չճանաչելու միտում:

Բայց, եթե խորանանք պատմության մեջ, ապա կբացահայտենք բոլորովին այլ դինամիկա՝ պատմության դժվար օրերին վրացիներն ու հայերը միշտ օգնության ձեռք են մեկնել միմյանց: Նրանք սրտացավորեն ընկալել են միմյանց ողբերգությունները, երբ գետնին են հավասարվել մեկի կամ մյուսի քաղաքներն ու գյուղերը, երբ բնաջնջվել ու տեղահանվել է մի ողջ ժողովուրդ:

Փոխադարձ կարեկցանքի փայլուն օրինակներից բացի, որը բազմիցս հանդիպում է վրաց եւ հայ գրականությունների մեջ, այս երկու ժողովուրդներն, իմ դիտարկմամբ, մեկ հիմնական ընդհանրություն ունեին, որը միավորում էր նրանց, եւ ինչն այսօր մեր քաղաքական ճգնաժամերի պայմաններում հերթական անգամ արդիական է դառնում: Դա իրավիճակը բեկելու, փրկության ու խաղաղության հասնելու նույն ռոմանտիզմն ու ձգտումն են, մերօրյա աշխարհաքաղաքական պայմաններին դիմակայելու, օտարի պարտադրածից ձերբազատվելու եւ խաղաղության հասնելու անհրաժեշտությունը:

Հայոց ցեղասպանության մասին խոսելիս՝ նրանք հաճախ են հիշում հինգերորդ դարի իրադարձությունները՝ Ավարայրի ճակատամարտը եւ հայերի առաջին մեծ նահատակությունը «հանուն հայրենիքի եւ հավատքի»: Հենց այս ժամանակաշրջանում առաջին անգամ բացահայտվեց «պայքարի ռոմանտիզմը» հայ պատմագրության դասական տեքստերում: Այդ ժամանակ էր, որ կովկասյան ժողովուրդն առաջին անգամ կանգնեց կողք կողքի՝ բեկելու աշխարհաքաղաքական իրավիճակը հանուն վճռական էքզիստենցիալ պայքարի ու իրավունքի, որպեսզի չդառնային մասնիկը պարտադրված կենսակերպի այն մեծ ու թշնամական հարեւանների, որոնց նպատակն էր այս ազգերի ինքնության ամբողջական վերացումը: Սա վճռական պայքար էր սեփական դրվածքով ու օրենքներով ապրելու համար, սեփական լեզվով խոսելու, սովորելու ու աղոթելու համար, եւ որի համար երկու ժողովուրդն էլ բազմիցս ու քանիցս պատժվելու էր՝ բնաջնջվելու, տեղահանվելու, աքսորվելու ու արմատախիլ արվելու: Եվ հատկապես շատ հայի արյուն թափվեց, ինչպես ասում են այսօր, հայրենիքի ու հավատքի համար:

Կովկասում յուրաքանչյուր գլոբալ աշխարհաքաղաքական տրանսֆորմացիա հենց այդ շրջադարձային պայքարի լիցքն էր հաղորդում: Վրացիներն ու հայերը պատմական պահն արձանագրելու հնարավորություններ ունեցել են: Հազարամյակների ընթացքում պատմությունը պատուհաններ, աշխարհաքաղաքական դետերմինիզմը շրջանցելու հնարավորություններ է տվել: Եվ ոչ թե ֆիզիկական պայքարի, այլ գիտելիքի, համերաշխության, արժեհամակարգի եւ մշակութային ու ժողովրդավարական ինստիտուտների ամրապնդման շնորհիվ: Երբեմն այդ պատուհաններն օգտագործվել են, երբեմն՝ ոչ, երբեմն ամեն ինչ ավարտվել է ողբերգությամբ, բայց առավել հաճախ՝ հաղթանակներով, ընդհանուր հաղթանակներով:

Վստահ եմ, որ այսօր մենք՝ վրացիներս ու հայերը, կանգնած ենք հերթական բաց դռների առջեւ, որին հասել ենք մեծ կորուստներով: Այսօր էլ վրացիներն ու հայերը կանգնած են աշխարհաքաղաքական արատավոր շրջանակը մեկ անգամ կամ մեկընդմիշտ ճեղքելու ջրբաժանի առաջ: Այսօր, նորից երկարատեւ դադարից հետո, վրացի եւ հայ ժողովրդի մեջ եռում է բեկելու ռոմանտիզմը, դուրս գալու աշխարհաքաղաքական դետերմինիզմից, կոտրելու այն կաղապարները, թե իբր ժողովրդավարությունը մեր տարածաշրջանում անհնար է, որ եվրոպական արժեքները, հանդուրժողականությունը, ազատությունն ու համերաշխությունը խորթ են վրաց եւ հայ ժողովուրդներին: Մեզ վստահեցնում են, որ մեր բնական վիճակն ավտորիտարիզմն է, անհանդուրժողականությունը, լճացումը եւ պասսիվությունը, նախախնամությանը կույր հավատարմությունը, նորի հանդեպ վախը: Նրանք մեզ համոզում են, որ մենք ազգագրական միավորներ ենք եւ ոչ թե քաղաքական սուբյեկտներ, մեզ փաթաթում են ավտորիտար ապրելակերպ եւ ավտորիտարների հորինած օրենքներ: Եվ, ամենակարեւորը, փորձում են հիշողությունը փոխարինել կեղծ հիշողությամբ. որտեղ ջարդերը «հայտնի պատմական իրադարձություններ են», որտեղ ժողովրդավարական հանրապետությունները՝ «մենշեւիկյան հեղաշրջումներ», պետության հիմնադիրները՝ դավաճաններ, եւ այսպես անվերջ:

Ուստի, ես՝ հայագետի ընտանիքում մեծացած վրացի հայրենասերս, իմ պարտքն եմ համարում ամենուր, ուր ձայնս հասնում է, խոսել այն մասին, թե որքան ընդհանուր են վրացիների եւ հայերի պատմական, ներկա ու ապագա պայքարները, որ միասին, միմյանց հանդեպ համերաշխությամբ պետք է դուրս գանք ավտորիտարիզմի հորձանուտից եւ միանանք այն հասարակությանը, որտեղ մեզ հարգում են մեր հիշողություններով ու վերքերով, մեր մշակութային ժառանգությամբ, նպատակներով ու ինքնաընկալմամբ: Որտեղ մեզ չեն թելադրում, թե ինչ եւ ինչպես հիշել, ում եւ ինչպես սգալ, որտեղ չեն ջնջում մեր հուշերը, չեն պղծում մեր նախնյաց գերեզմանները, որտեղ մեզ ընդունում են այնպիսին, ինչպիսին կանք, որտեղ ոչ թե սպանում են «հայրենիքի եւ հավատքի» համար, այլ մեզ հետ միասին նշում եւ պատվում են մեր «հայրենիքն ու հավատքը»:

Քանի որ հիշատակեցի օրենքները, ապրելակերպը եւ պայքարի ռոմանտիզմը, այսօր իմ ելույթը ցանկանում եմ ավարտել 12-րդ դարի մեծանուն հայագետ Մխիթար Գոշի խոսքերով: Մխիթար Գոշն այս բառերը գրել է իր «Դատաստանագրքի» ներածականում այն ժամանակ, երբ հայոց պետականությունը վերացվել էր նորից ու նորից ուժեղ աշխարհաքաղաքական հակամարտությունների պատճառով, որոնք, ճակատագրի հեգնանքով, մեծամասամբ Կովկասում էին բռնկվում: Գոշն այսպիսի բան է ասել.

«Մարդիկ, ովքեր կկարդան իմ այս օրենքները, կծիծաղեն նրանց վրա եւ ինձ կնմանեցնեն մի մարդու, ով երազում է թագավորության եւ շատ այլ փառավոր բաների մասին, եւ երբ արթնանում է՝ տեսնում է, որ ոչինչ չունի: Բայց թող հասկանան նրանք, որ մենք չենք մոռանում, թե որքան անցողիկ է յուրաքանչյուր երկրային թագավորություն, եւ առավել եւս՝ մեր թագավորությունը, որովհետեւ անցյալն այլեւս մեզ հետ չէ, եւ մենք չունենք ներկա, իսկ ապագայում նրան տեսնել մենք այլեւս չենք կարողանա: Եվ ահա, նվիրական երազանքներով մենք լրացնում ենք բացը եւ պահպանում ենք մեր առաջարկների նպատակահարմարությունը, ու, հետեւաբար, թող ներեն ինձ նրանք, ովքեր իսկապես կտեսնեն այս թագավորությունը, եւ թող Տերը ների նրանց, եթե նրանք չօգտվեն հարմար ժամանակից ու չազատեն ինձ իրենց զայրույթից»:

Մխիթար Գոշի այս տխուր, բայց խորապես լավատեսական խոսքերում մենք կարդում ենք զգոնության, մշտական պատրաստակամության, խաղաղության վերջին հավատի եւ դրան պատրաստվելու անհրաժեշտության կոչ՝ թե՛ գաղափարական, ինստիտուցիոնալ, գեղարվեստական եւ թե՛ հոգեւոր:

Ես սկզբում ասացի, որ այս ելույթով ուզում եմ դիմել նաեւ վրացիներին: Այդ իսկ պատճառով ասում եմ, որ բոլոր վրացիների պարտքն է, ովքեր այսօր պայքարում են հանուն ժողովրդավարության եւ ազատության արժեքների, իմանալ հայ ժողովրդի պատմության այսօրվա էջի մասին: Ոչ թե պարզապես իմանան, այլ հայ ժողովրդի հետ վերապրեն այն՝ որպես ընդհանուր ողբերգություն: Որովհետեւ ակնհայտ է՝ եկել է այն պահը, երբ վրացիներն ու հայերը, ուս ուսի, շրջադարձային պահ են ապրում՝ խաղաղության պայմանագիր կնքելու ակնկալիքով: Վրացիներս հայ ժողովրդից ավելի մերձավոր դաշնակից չունենք, ինչպես նաեւ հայերը վրացիներից ավելի մոտ դաշնակիցներ չունեն: Իսկ կողք կողքի հաստատակամ կանգնելու նախապայմանը, ինչպես «Վագրենավոր»-ն է սովորեցնում, հաճախ հենց կարճատեւ դադարն է՝ միմյանց ցավի համար նստելու ու երբեմն անկեղծ արցունքներ թափելու անհրաժեշտությամբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ. Փաստեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆԻ», ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ՇԱՂԻԿՆԵՐԻ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄ՝ ՀԱՅՈՑ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՁՈՀԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԸ ՀԱՎԵՐԺԱՑՆՈՂ ՇԻՇԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴՈՒՄ

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Հայաստանի վարչապետը, նախագահն ու Աժ նախագահը ծաղկեպսակ դրեցին Ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշահամալիրի մոտ, ծաղիկներ խոնարհեցին անմար կրակի մոտ:

Ծիծեռնակաբերդում Մեծ Եղեռնի զոհերի հիշատակին հարգանքի տուրք մատուցեց նաեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը:

Օսմանյան կայսրության կողմից 1915թ. հայերի նկատմամբ իրականացված Ցեղասպանությունը 20-րդ դարասկզբի մեծագույն ոճրագործությունն է: Աշխարհասփյուռ հայությունն ու ողջ աշխարհը հիշատակում է Հայոց ցեղասպանության 109-րդ տարելիցը:

Օսմանյան կառավարության կողմից իրականացրած Հայոց ցեղասպանության փաստը հիմնավորվել, ճանաչվել ու հաստատվել է ականատեսների վկայություններով, օրենքներով, բանաձեւերով եւ բազմաթիվ նահանգների ու միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունների որոշումներով: Եվ այսօր Հայոց ցեղասպանությունը պաշտոնապես ճանաչվել ու դատապարտվել է աշխարհի շուրջ 41 երկրների, միջազգային բազում կազմակերպությունների ու միավորումների, առանձին երկրների մարզերի ու նահանգների, քաղաքների օրենսդիր մարմինների կողմից:

Հատկանշական է, որ առանձին երկրներում, մասնավորապես՝ Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության մերժումը օրենսդրորեն համարվում է քրեական հանցագործություն:

Երեւանի Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի եղեւնիների պուրակում 210 եղեւնի է, տնկվել են 41 պետությունների պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական ներկայացուցիչների կողմից:

ՋՈ ԲԱՅԴԵՆ. «ՀԻՇՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՅՈՑ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԿՈՐՍՎԱԾ ԿՅԱՆՔԵՐՆ ՈՒ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՐԲԵՔ ՉՄՈՌԱՆԱԼՈՒ ՄԵՐ ԽՈՍՏՈՒՄԸ»

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների նախագահ Ջո Բայդենը Հայոց ցեղասպանության 109-րդ տարելիցին հանդես եկավ ուղերձով՝ վերահաստատելով 20-րդ դարի սկզբին իրականացված ոճրագործությունը երբեք չմոռանալու խոստումը:

«Այսօր մենք կանգ ենք առնում՝ հիշելու Մեծ Եղեռնի՝ Հայոց ցեղասպանության ժամանակ կորսված կյանքերն ու վերահաստատելու երբեք չմոռանալու մեր խոստումը:

Դաժանության արշավը սկսվեց 1915 թվականի ապրիլի 24-ին, երբ օսմանյան իշխանությունները Կոստանդնուպոլսում ձերբակալեցին հայ մտավորականներին եւ համայնքի ղեկավարներին: Հետագա օրերի, ամիսների եւ տարիների ընթացքում 1,5 միլիոն հայեր տեղահանվեցին, կոտորվեցին կամ մահվան երթի դուրս եկան՝ ընդմիշտ կոտրված թողնելով ընտանիքներ ու հավերժ փոխելով սերունդներ:

Մինչ մենք սգում ենք այս ողբերգությունը, մենք նաեւ պատվում ենք հայ ժողովրդի տոկունությունը: Մարդկության պատմության ամենամութ գլուխներից մեկն ապրելուց հետո, վերապրածները սկսեցին կառուցել ավելի լավ ապագա մեր աշխարհի համար: Քաջությամբ եւ նվիրվածությամբ նրանք վերակառուցեցին իրենց կյանքը: Նրանք պահպանեցին իրենց մշակույթը: Նրանք ամրապնդեցին երկրների կառուցվածքն ամբողջ աշխարհում, այդ թվում՝ նաեւ մեր երկրում: Եվ նրանք պատմեցին իրենց պատմությունները՝ վստահ լինելու, որ 109 տարի առաջ այս օրը սկսված զանգվածային կոտորածներն այլեւս երբեք չեն կրկնվի:

Սա մնում է մեր հանդիսավոր ուխտը: Այսօր եւ ամեն օր Միացյալ Նահանգները շարունակելու է պաշտպանել մարդու իրավունքներն ու հանդես գալ ընդդեմ անհանդուրժողականության: Մենք ատելությանն ու սարսափին շարունակելու ենք պատասխանել հույսով եւ ապաքինմամբ: Եվ մենք շարունակելու ենք կանգնել բոլոր նրանց կողքին, ովքեր փնտրում են ապագա, որտեղ բոլորը կարող են ապրել արժանապատվությամբ, անվտանգ եւ հարգանքով»,- ասված է ԱՄՆ նախագահ Ջո Բայդենի ուղերձում:

ՌԵՋԵՓ ԹԱՅԻՓ ԷՐԴՈՂԱՆԸ ԿՐԿԻՆ ԽՈՒՍԱՓԵՑ 109-ԱՄՅԱ ՎԱՂԵՄՈՒԹՅԱՆ ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆՆ ԻՐԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ ՏԱԼՈՒՅ

Թուրքիայի նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը Հայոց ցեղասպանության տարելիցի օրը՝ ապրիլի 24-ին հանդիպեց Պոլսո Հայոց պատրիարքին եւ հանդես եկավ երկրի հայ համայնքին ուղղված ուղերձով:

Ուղերձում Էրդողանը կրկին խուսափեց կատարված ոճրագործությանն իրական գնահատական տալուց՝ նշելով, թե իբր «Օսմանյան կայսրության քաղաքացի հայերը զոհվել են Առաջին աշխարհամարտի ընթացքում ի հայտ եկած ծանր պայմանների հետեւանքով»:

- Օսմանյան հողերում Առաջին աշխարհամարտի թողած ավերածությունները խորը հետքեր են թողել մեր հիշողության մեջ: Մեր նախնիներից ժառանգած խաղաղության եւ հանգստության մթնոլորտի շարունակությունը հնարավոր է միայն մեր համատեղ ջանքերով,- նշեց Թուրքիայի նախագահը:

Ի հեճուկս Թուրքիայում հայերի դեմ շարունակվող խտրականության եւ նրանց դեմ ազգայնական շրջանակների կողմից չդադարող ատելության խոսքի կիրառման, Էրդողանը հավաստիացրել է, թե իրենք «թույլ չեն տալու Թուրքիայի ոչ մի հայ քաղաքացու իրեն օտարված կամ երկրորդ կարգի մարդ զգալ»:

Սեփական քաղաքացիների դեմ 20-րդ դարասկզբին իրականցված Ցեղասպանությունն ընդունել հրաժարվող պետության ղեկավարն իր ուղերձում նշել է, թե «գալիք սերունդներին աշխարհը շրջապատող բռնության եւ պատերազմի պարույրից պաշտպանելու ճանապարհը մեր ապագան միասին կառուցելն է՝ այն դասերի լույսի ներքո, որոնք կքաղենք մեր ընդհանուր ցավից»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ՈՒ ԱԴՐԲԵՋԱՆԸ ՍԿՍԵՑԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԶԱՏՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԻ ՉՈՐՍ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐՈՒՄ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի խոսքով, նախորդ շաբաթ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել երկու երկրների սահմանամերձ 8 գյուղերի սահմանազատման վերաբերյալ:

Հայաստանը համաձայնել է վերադարձնել Տավուշի հատվածում Ադրբեջանի պահանջած գյուղերը՝ դրա դիմաց չստանալով Բերքաբերի դիմաց գտնվող հայկական տարածքները, որոնք այժմ Ադրբեջանի վերահսկողության տակ են: Իսկ Ոսկեպարին հարակից միջպետական ճանապարհի հատվածն այս փուլում չի սահմանազատվի, այսինքն՝ կմնա հայկական վերահսկողության տակ:

Երեւանն ու Բաքուն սահմանազատման հանձնաժողովները նախնական համաձայնեցրել են սահմանագծի առանձին հատվածները ԽՍՀՄ փլուզման պահի դրությամբ գոյություն ունեցող իրավաբանորեն հիմնավորված միջհանրապետական սահմանին համապատասխանեցնելու նպատակով:

Կողմերը նշում են բնակավայրերի անունները՝ Հայաստանի կողմից՝ Բաղանիսի, Ադրբեջանի կողմից՝ Բաղանիս Այրումի, Հայաստանի կողմից՝ Ոսկեպարի, Ադրբեջանի կողմից՝ Աշաղը Ասկիպարայի, Հայաստանի կողմից՝ Կիրանցի, Ադրբեջանի կողմից՝ Խեյրեմլիի, Հայաստանի կողմից՝ Բերքաբերի, Ադրբեջանի կողմից՝ Կըզըլ Հաջիլիի միջեւ: Բաքուն հենց այս գյուղերն էր մարտի սկզբին անհապաղ պահանջել վերադարձնել՝ հայտարարելով, որ դրանց պատկանելությունը կասկածներ չի հարուցում:

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԸ ՎԱՀԱԳՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆԻՆ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԵԼ Է ԾՆՆԴՅԱՆ ՕՐՎԱ ԱՌԻԹՈՎ

Ապրիլի 22-ին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հանդիպեց երկրի նախագահ Վահագն Խաչատուրյանին եւ շնորհավորեց նրան ծննդյան 65-րդ տարեդարձի առիթով:

ԾՐԱԳՐՎՈՒՄ Է Ն.ՓԱՇԻՆՅԱՆ-Վ.ՊՈՒՏԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի մամուլի քարտուղար Դմիտրի Պեսկովը հայտնեց, որ Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը եւ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը կարճաժամկետ հեռանկարում կկարողանան անձամբ քննարկել տարբեր հարցեր, այդ թվում՝ Տավուշի մարզից ՌԴ սահմանապահ կետերի դուրսբերման հարցը:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻ ԱՌԱՋՄՂՄԱՆԸ

Ապրիլի 23-ին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի գլխավորությամբ անցկացվեց խորհրդակցություն, որի ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի 2024 թվականի առաջին եռամսյակի պետական բյուջեի կատարմանը վերաբերող հարցեր:

Խորհրդակցությանը անդրադարձան գերատեսչությունների կողմից իրականացված կապիտալ ծախսերի կատարմանը, հարկային եւ մաքսային եկամուտների ցուցանիշներին, արտաքին առեւտրաշրջանառության տեմպերին եւ առաջիկա միտումներին:

Նշվեց, որ հունվար-փետրվար ամիսներին տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը կազմել է 16,3 տոկոս: Այս համատեքստում, մտքեր փոխանակվեցին տնտեսության զարգացման հետագա հնարավորությունների ու քայլերի շուրջ:

Նիկոլ Փաշինյանը պատասխանատուներին հանձնարարականներ տվեց ծրագրերի պլանավորման, բյուջետավորման ու կապիտալ ծախսերի արդյունավետ կատարման վերաբերյալ:

Միաժամանակ, վարչապետն էկոնոմիկայի նախարարությանը հանձնարարեց առաջիկայում ներկայացնել տնտեսական աճի հետագա առաջմղմանն ուղղված նոր առաջարկություններ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԱՎԵԼԱՆՈՒՄ ԵՆ ԿԱՐՄՐՈՒԿԻ ԴԵՊՔԵՐԸ

Հայաստանի առողջապահության նախարարության հիվանդությունների վերահսկման եւ կանխարգելման ազգային կենտրոնի տարածած հաղորդագրության համաձայն, Հայաստանում կարմրուկի լաբորատոր հաստատված դեպքերի թիվը մեկ շաբաթում ավելացել է 37-ով եւ հասել է 342-ի:

«Հոսպիտալացվել է 18 քաղաքացի: 260 բուժառու արդեն դուրս է գրվել»,- ասված է հաղորդագրության մեջ:

Վարակվածներից 193-ը երեխաներ են, 149-ը՝ մեծահասակներ:

ՊԱՐԳԵՎԱԴՐԱՄ

30 ՄԻԼԻՈՆ ԼԱՐԻ ԱՋԳԱՅԻՆ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԻՆ՝ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԽՄԲԻՑ ԴՈՒՐՍ ԳԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«ՔԱՐԹՈՒ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Քարթու» հիմնադրամը հանդես եկավ հատուկ հայտարարությամբ, որտեղ, արժանի գնահատելով Վրաստանի ֆուտբոլի հավաքականի՝ Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլին մասնակցելու ուղեգրի նվաճման գործում ներդրած ջանքերին, հանդես եկավ նախաձեռնությամբ, ըստ որի, Վրաստանի ֆուտբոլի հավաքականին Եվրոպայի առաջնության ենթախմբից դուրս գալու համար կպարգեւատրի 30 մլն լարիով, իսկ ենթախմբից դուրս գալուց հետո ազգային թիմին կնվիրաբերի հավելյալ 30 մլն լարի յուրաքանչյուր հաջորդ խաղում հաղթելու համար:

«Հաղթանակ ենք մաղթում մեր ազգային հավաքականին: Հավատում ենք, որ սա հաջողության այս զարմանահրաշ ճանապարհի միայն սկիզբն է, եւ առջեւում դեռ շատ հաղթանակներ կան»,- ասված է հայտարարության մեջ:

ԲԱՋԿԱՄԱՐՏ

ԼԵՎԱՆ ՍԱՂԻՆԱՇՎԻԼԻՆ՝ ՀԱՂԹԵՑ ԿԱՆԱԴԱՑԻ ԼԵԳԵՆԴԱՐ ՉԵՄՊԻՈՆԻՆ

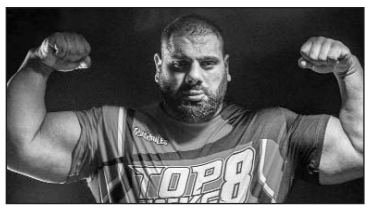

Ժամանակակից բազկամարտի լեգենդար չեմպիոնները 2-րդ անգամ դիմակայեցին միմյանց: «Արեւելք-Արեւմուտք» հեղինակավոր միջոցառմանը, որն անցկացվում էր Ստամբուլում:

Վրացի «Հալկը»՝ Լեւան Սաղինաշվիլին, իր կարիերայում երկրորդ անգամ հանդիպեց կանադացի չեմպիոն Դեւոն Լարատին եւ կրկին հեշտությամբ հաղթեց նրան՝ 4:0 հաշվով ու չեմպիոնական գոտին խլեց Դեւոն Լարատից:

«Արեւելք-Արեւմուտք» մրցաշարն անցավ վրացի ըմբիշների լիակատար գերակայությամբ: Լեւան Սաղինաշվիլիից բացի, չեմպիոններ դարձան՝ Իրակլի Ձիրաքիշվիլին եւ Դավիթ Սամուշիան:

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԻ

ՓՈԽԱԴՐՈՂՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՄԵՐՁ ԳՈՏԻՆԵՐՈՒՄ

Ճանապարհամերձ գոտիներում կիրականացվեն փոխադրողների ճանապարհային ստուգումներ: Համապատասխան փոփոխությունները ներառված են «Ճանապարհային երթեւեկության օրենքում»:

Օրենքի նախագծի համաձայն, M2, M3, N1, N2, N3, O3, O4 կատեգորիայի տրանսպորտային միջոցները ենթակա են զննման Ցամաքային տրանսպորտի գործակալության լիազորված անձանց կողմից:

Ճանապարհային հատվածներում ավտոտրանսպորտային միջոցները ստուգվելու են հետեւյալ տվյալների համար. վարորդի աշխատանքի եւ հանգստի ռեժիմին համապատասխանելը եւ տախոգրաֆի էլեկտրոնային քարտի օգտագործումը, մեքենայի տեխնիկական արդյունավետություն, մեքենայի զանգվածը եւ չափերը, բեռը մեքենային ապահովելու կանոններին համապատասխանելը, միջազգային փոխադրումների հետ կապված համապատասխան թույլտվության փաստաթղթի օգտագործման կանոնների պահպանում, տախոգրաֆի եւ արագության սահմանափակչի տեղադրման ու տրամաչափման կանոնների պահպանում:

Ճանապարհամերձ գոտիներում տրանսպորտային միջոցների զննումը կիրականացնի Ցամաքային տրանսպորտի գործակալությունը՝ համաձայնեցնելով ՆԳՆ-ի հետ:

Նախատեսված են նաեւ տույժեր: Մասնավորապես, մոնիթորինգի արդյունքում հայտնաբերված խախտման համար սահմանվում է վարչական պատասխանատվություն՝ կախված խախտման աստիճանից՝ 500-5000 լարիի չափով:

ՓԱՐԻԶԻ 33-ՐԴ ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՎԱՌՎԵՑ ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ԿՐԱԿԸ

Ապրիլի 16-ին Հունաստանում վառվեց Փարիզի 33-րդ ամառային Օլիմպիական խաղերի կրակը: Ավանդույթի համաձայն, կրակն արեւի շողերից վառեցին տաճարի քրմուհիների դերը կատարող դերասանները՝ հունական Օլիմպիա ավանում, Հերայի տաճարի մոտակայքում:

Փարիզի Օլիմպիական խաղերի առաջին ջահակիրը հույն Օլիմպիական խաղերի չեմպիոն Ստեֆանոս Դուսկոսն է: Մինչեւ Ֆրանսիա հասնելը, ջահը կշրջի ամբողջ Հունաստանով եւ միայն 10 օր անց, հաղթահարելով գրեթե 5 հազար կիլոմետր, կհասնի հյուրընկալող երկիր:

Փարիզի 33-րդ ամառային Օլիմպիական խաղերը կկայանան հուլիսի 26-ից օգոստոսի 11-ը:

Օլիմպիական խաղերում շուրջ 1500 մարզիկ-մարզուհիներ, 32 մարզաձեւի 48 անվանակարգերում կխաղարկեն 329 մեդալ, իսկ ընդհանուր մասնակիցների թիվը կգերազանցի 10.000-ը: Այս Խաղերում նոր մարզաձեւ է լինելու՝ բրեյք դանս:

Ներկա դրությամբ, Վրաստանի մարզիկներից Օլիմպիական խաղերի մասնակցության ուղեգիրն ապահովել են հրաձիգ Նինո Սալուքվաձեն, ազատ ոճի ըմբշամարտիկներ Գենո Պետրիաշվիլին, Գիվի Մաճարաշվիլին, Գոդերձի Չեբիսաշվիլին, բռնցքամարտիկ Լաշա Գուրուլին, ծանրամարտիկ Լաշա Տալախաձեն, թրասուսերամարտիկ Սանդրո Բազաձեն:

Հայաստանից 33-րդ ամառային Օլիմպիական խաղերին մասնակցելու իրավունք են ստացել հրաձիգ Էլմիրա Կարապետյանը, ըմբիշներ Արթուր Ալեքսանյանը, Մալխաս Ամոյանը, Սլավիկ Գալստյանը, Վազգեն Թեւանյանը, Արսեն Հարությունյանը, մարմնամարզիկ Արթուր Դավթյանը:

Առանձին մարզաձեւերում օլիմպիական ուղեգրի համար պայքարը շարունակվում է:

Թբիլիսիի թիվ 103 հանրային դպրոցի մանկավարժները, աշակերտներն ու ծնողները վշտակցում են դպրոցի հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցչուհի Լուիզա Մուրադյանին, սիրելի մոր՝

Սանդուխտ Երվանդի ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ եւ ցավակցում են հանգուցյալի հարազատներին ու մերձավորներին:

ԽԱՉԲԱՌ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ. 1.Մարդ, որը չունի ոչինչ, աշխատում է միայն տիրոջ համար: 4.Հայ անվանի կինոռեժիսոր, սցենարիստ, դերասան: 11.Պարսիկ մեծ բանաստեղծ Ֆիրդուսու գրական հերոս ... Զալ: 12.Հայ ժողովրդական երգչուհի: 14.Վայրի կենդանի: 16.Նոյի որդիներից: 18.Գետ Եվրոպայում: 19.Մարերի երկիրը: 22.Հարցական դերանուն: 23.Մաշտոցյան այբուբենի զինվոր: 24.Դեմ, հակառակ: 27.Գինու կաշվե աման: 29.Հումորի վարպետ ... Խաչիկ: 30.Հայոց տոնացույցի ամսանուն: 31.Օդի շարժումը: 32.Ցուցական դերանուն: 33.Կոմիտասի երգերից «... երգ»: 34.Ռուս մեծ գրող Գորկու հերոս: 38.«... ցանկացա» (ժողովրդական երգ): 41.Քաղաք Փոքր Ասիայում: 44.Աստվածաշնչյան առաջին զոհը: 46.Հայ փոփ երգիչ: 47.Օժանդակ բայ: 49.Ստեղծագործական ժանր: 50.Մթերք: 52.... Սկալա, ... Մանշ: 53.Առաջին դեմքի օժանդակ բայ: 54.Պետություն Եվրոպայում: 56.Շինանյութերի խանութների համակարգ: 58.Վրաց բանաստեղծ, արձակագիր, դրամատուրգ ... Ծերեթելի: 60.Առաջվա, վաղեմի: 61.ԽՍՀՄ կինոյի դերասանուհի ... Լուչկո: 62.Ֆրանսիայի հայազգի հերոս, հակաֆաշիստ: 63.Եմենի մայրաքաղաքը:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ. 2.Կալինինո քաղաքն այժմ: 3.Հովի. Թումանյանի հեքիաթներից «... աղջիկը»: 4.Հունական այբուբենի 23-րդ տառը: 5.... ու առաջ: 6.Ծաղկազարդ, ծաղկունքով զարդարված: 7.Միջին Արեւելքի երկիր: 8.Բանաստեղծության ոտք, չափ: 9.Սրբադասված հայ բանաստեղծ: 10.Շենքի գլխավոր մուտքը: 13.Պատժատեսակ, տեղահանություն: 15.Պեպոյի հաղթաթուղթը: 17.Բուստ, թանկագին քար: 20.Դերերգ օպերայում: 21.Նարդոսի երկերից «... օրերից մեկը»: 25.Երաժշտագետ, «Արցախ» երաժշտության հեղինակ ... Գեւորգյան: 26.Վրաց նախկին ֆուտբոլիստ, այժմ Թբիլիսիի քաղաքապետը: 28.Մարդու ոսկորների ամբողջությունը: 35.Լուսանկարչական ժապավենով ապարատ: 36.Մոլախոտ ցորենի դաշտում: 37.Հայ հնագետ, պատմաբան, հասարակական գործիչ: 39.Քունքի երակը: 40.Ապուպապ, նախորդ սերունդներ: 42.Բոլնիս-Խաչենում ծնված հայ գրող, հեքիաթագիր, մանկավարժ: 43.Ձիերի խումբը: 45.Քաղաք Հունաստանում: 48.Իսպանացի թենիսիստ: 51.Գետ Հարավային Ամերիկայում: 54.Քաղաք Գերմանիայում, որը գերմաներեն նշանակում է բերդ, պարիսպ: 55.Գյումրեցի հումորի վարպետ Սամվել Առաքելյանի բեմական անունը: 57.Նեղի հականիշը: 59.Բիլիարդի ծողը:

Կազմեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ. 7.Վատնող: 8.Սաբո: 10.Ճիպռ: 11.Բալ: 13.Լինչի: 15.Անկիրթ: 16.Սոսկ: 17.Մարե: 19.Մամուլ: 23.Զաբուղոն: 26.Դենի: 27.Հառել: 28.Սիջիմ: 29.Շիճուկ: 32.Որդի: 33.Իմանալ: 36.Կոճ: 37.Սոյա: 39.Անոթ: 40.Վայք: 42.Զուր: 43.Անոպա: 44.Գալա: 45.Լոշ: 46.Տինգ: 47.Նիշ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ. 1.Պաբլո: 2.Անանկ: 3.Ճղճիմ: 4.Ասպար: 5.Հոբի: 6.Ուոլթ: 9.Առնեմ: 12.Արքունիք: 14.Իսպառ: 18.Պուլի: 20.Ադիդաս: 21.Մեջ: 22.Լիմ: 23.Զայրանալ: 24.Բեշիկթաշ: 25.Որում: 30.Ճիճվոտ: 31.Կասյան: 34.Լոզան: 35.Մարաշ: 38.Յուլի: 41.Ապի:

Գլխավոր խմբագիր՝ ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԹՅԱՆ
Գլխ. խմբագրի տեղակալ՝ ՅՈՒՐԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
Համարի պատասխանատու՝ ԳԱՅԱՆԵ ԲՈՍՏԱՆՋՅԱՆ
Համակարգչային ձեւավորումը՝ ՏԻԳՐԱՆ ՍԻՐԱԴԵՂՅԱՆ

ՀՅՈԵՈ ՄՈՆԱՅԱՐՈՈ: ԹԲԻԼԻՍԻ 0105, Գ.ԱԲՈՆԵԼԻՆ ՀՈՒՐԱ 5.
Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105 Գ.Աբոնելի փ. 5
ՏԵԼ. ՀԵՌ. 2990-739, 2990-774
www.vrastan.ge E-mail: vrastan.press@gmail.com
Գրանցման վկայական № 4 4 - 1439
«ԿՈԼՈՐ» հրատարակչություն

«ՎՐԱՍՏԱՆՈ»
ԹԲԻԼԻՍԻ, ՍԱՀԱՐՈՎՅԵԼՈՎ
"ВРАСТАН"
Тбилиси, Грузия
<VRASTAN>
Georgia, Tbilisi
Индекс 66445